

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Rekabet Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27739>

Öz

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği (ORÖ), okul öncesi dönemdeki çocukların rekabet e?ilimlerini ve davran?lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilm? veya uyarlanm?? psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çal??ması, Balat, Akman ve Çiftçi (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çal??ma, ölçeğin Türkçe kültürüne uygunlu?unu ve psikometrik özelliklerinin yeterlili?ini ortaya koymuştur. Ölçek, çocukların rekabete yönelik tutumları, görev odaklılıklar? ve sosyal hiyerar?i içindeki baskınlık koruma e?ilimlerini de?erlendiren çok boyutlu bir yapıyı içermektedir.

Türkçe uyarlama çal??masında, ölçeğin yapı geçerli?i Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?, güvenilirlik ise Cronbach Alfa katsayılar? ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Elde edilen yüksek güvenilirlik de?erleri, ORÖ'nün okul öncesi e?itim alanında rekabet davran?lar?n? bilimsel olarak incelemek için sağlam bir araç oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Rekabet, okul öncesi, çocuk geli?imi, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenilirlik, do?rulay?c? faktör analizi, uyarlama.

Yazarlar

Gülden Uyanık Balat, Berrin Akman, Hatice Aysu Çiftçi

Amaç

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin temel amacı, okul öncesi dönemdeki çocukların rekabetçi davran?lar?n? ve e?ilimlerini sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle üç temel rekabet boyutunu (Ba?kalar?na Odaklı Rekabet, Göreve Yönelik Rekabet ve Baskınlık?n Korunumu Hiyerar?isi) ayrı ayrı de?erlendirerek, çocukların sosyal ve bili?sel geli?imleri ba?lam?nda rekabeti nasıl deneyimlediklerine dair detaylı bilgi sağlamaktadır.

Bu araç, e?itimcilerin ve ara?tırmacıların, çocukların rekabetle ba?a ç?kma stratejilerini, ba?ar? motivasyonları ve sosyal etkile?im biçimlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmay? amaçlanmaktadır. Elde edilen veriler, çocukların sa?lıklı rekabet anlay??? geli?tirmelerine yönelik e?itim programları tasarlama?nda kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği, rekabet kavramı çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Ölçek, rekabetin yalnızca kazanma arzusundan ibaret olmadığını, aynı zamanda görev

tamamlama motivasyonu ve sosyal statüyü sürdürme çabaları da içerdiğini varsayar. Bu yapı, üç ana alt boyuttan oluşmaktadır:

Bağkalarına Odaklı Rekabet: Bu boyut, bireyin başarıları başarıları başarılarıyla karşılaştırma ve onları geçme arzusunun ifade eder. Kazanma veya kaybetme durumlarına verilen duygusal tepkiler bu boyutta ölçülür.

Göreve Yönelik Rekabet: Bu boyut, dikkatli motivasyonlardan ziyade, görevi en iyi şekilde tamamlama, zorluklarla başa çıkma ve kişisel yeterliliği artırma odaklı rekabeti temsil eder.

Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi: Bu boyut, çocuğun sosyal ortamdaki statüsünü ve liderlik pozisyonunu koruma çabaları ve bu konudaki davranışsal eğilimlerini değerlendirir.

Geçerlik

ORÖ'nün Türkçe formunun geçerlik çalışması, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam temellere dayandığını göstermektedir. Ölçeğin **yapı geçerliliği**, üç faktörlü yapının Türkçe örnekleme de geçerli olup olmadığını test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA analizleri için LISREL 8.7 istatistik programı kullanılmıştır.

Yapı geçerliliği kanıtlarına ek olarak, ölçek puanlarının demografik değişkenlere göre farklılaşma farklılaşmadığı da araştırılmıştır. Çocukların cinsiyetine göre alt boyut puanlarının farklılaşma farklılaşmadığını incelemek üzere **bağımsız örneklemler için t-testi** uygulanmıştır. Çocukların yaşına göre farklılıklar belirlemek amacıyla ise ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) ve ardından ikili karşılaştırmalar için LSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin beklenen teorik farklılıklar ayırt etme yeteneğine sahip olduğunu desteklemiştir.

Güvenirlik

ORÖ Türkçe formunun güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık (test-tekrar test) yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık güvenilirlik katsayıları (Cronbach Alfa) alt boyutlar bazında oldukça yüksek bulunmuştur, bu da maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek düzeyde uyumlu olduğunu göstermektedir:

Bağkalarına Odaklı Rekabet: .96

Göreve Yönelik Rekabet: .92

Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi: .91

Ölçeğin kararlılığını ölçen Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları da benzer şekilde yüksek düzeydedir. Bağkalarına Odaklı Rekabet boyutu için .95, Göreve Yönelik Rekabet boyutu için .92 ve Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi boyutu için ise .85 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, ölçeğin zaman içinde tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını kanıtlamaktadır. Madde analizi ise

düzeltilmi? madde-toplam korelasyonu ve %27'lik alt üst grup kar??la?t?rmalar? kullan?larak SPSS 15.0 program? arac?l???yla yap?lm??t?r.

Faktör Analizi

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin psikometrik yap?s?n? do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç faktörlü (Ba?kalar?na Odakl? Rekabet, Göreve Yönelik Rekabet ve Bask?nl???n Korunumu Hiyerar?isi) yap?s?n?n, Türk kültüründeki örneklem verileriyle ne ölçüde uyumlu oldu?unu test etmi?tir.

Analizler, yap?s?sal e?itlik modellemesi için geli?tirilm? olan LISREL 8.7 yaz?l?m? kullan?larak yürütülmü?tür. DFA sonuçlar?, orijinal ölçek yap?s?n?n Türkçe form için de geçerli oldu?unu ve iyi uyum indeksleri sergiledi?ini göstermi?tir, böylece ölçeğin yap? geçerli?i için güçlü kan?tlar sunulmu?tur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme ölçeği (Likert tipi)

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul Öncesi Çocuklar

Age Group: Okul öncesi dönem (Genellikle 4-6 ya?)

Population Details: Türkiye'deki okul öncesi e?itim kurumlar?na devam eden çocuklar.

Test Methodology: Ölçek, 6'l? Likert tipi derecelendirme ile yan?tlanmaktadır.

Derecelendirme:

asla

hemen hemen asla

bazen

genellikle

ço?u zaman

her zaman

Anahtar Kelimeler

Rekabet davran???, okul öncesi e?itim, psikometri, Cronbach Alfa, ANOVA, çocuk psikolojisi,

uyarlama çal??mas?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: gbalat@marmara.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in orijinal uyarlama ve psikometrik özellikleri 2017 y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m?na veya izin gerekliliklerine dair detayl? bilgi için sorumlu yazar Gülden Uyan?k Balat ile ileti?im kurulmas? önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [okul-oncesi-rekabet-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Balat, G. U., Akman, B. ve Çiftçi, H. A. (2017). Okul Öncesi Rekabet Ölçe?i'nin geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Uluslararası E?itim Bilimleri Dergisi*, 4(10), 59-71.

Okul Öncesi Rekabet Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

"Bir oyunda kazanamad???nda sinirlenir", "Kazanmad???nda oyunu b?rakmaya e?ilimlidir" ve "Zor görevlerle kar??la?t???nda kararlı?k gösterir"